

Innst. O. nr. 3

(2004-2005)

Innstilling til Odelstinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Ot.prp. nr. 85 (2003-2004)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om lov om endringer i lov 6. desember 2002 nr. 72 om folkehøyskoler

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Departementet foreslår i proposisjonen å ta inn en egen bestemmelse om læringsmiljø i folkehøyskoleloven, jf. Innst. O. nr. 85 (2001-2002). Forslaget tilsvarende i all hovedsak læringsmiljøbestemmelsen i universitets- og høyskoleloven. Det foreslås at kravet til læringsmiljøet skal omfatte både det fysiske og det psykiske arbeidsmiljøet.

Etter forslaget blir styret, som det øverste ansvarlige styringsorgan ved skolen, pålagt det overordnede ansvaret for at læringsmiljøet er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til elevenes helse, sikkerhet og velferd. Skolen skal i samarbeid med det allerede lovfestede elevrådet legge forholdene til rette. Krav om tilrettelegging for dem med særskilte behov gjelder særlig for folkehøyskoler som mottar særtilskudd for å tilby spesielle opplegg for funksjonshemmede.

Departementet mener Arbeidstilsynet, som i dag har tilsyn med store deler av arealene på folkehøyskolene, skal ha tilsynsansvaret. Dette omfatter særlig tilsyn med internkontrollen ved skolen og medvirkning til at skolene arbeider systematisk med læringsmiljøet. Tilsynet skal være risikobasert.

Forslaget til lovendring gir folkehøyskolene et større ansvar for elevenes læringsmiljø enn gjeldende lov. Lovendringen vil imidlertid ikke, etter departementets syn, medføre urimelige økonomiske konsekvenser for skolene. Departementet legger videre opp til at tilsynsbelastningen for Arbeidstilsynet ikke

vil øke, og at oppgavene kan dekkes innenfor Arbeidstilsynets ordinære ramme.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Høyre, Ine Marie Eriksen, Jan Olav Olsen, Raymond Robertsen og Søren Fredrik Voie, fra Arbeiderpartiet, Vidar Bjørnstad, Eva M. Nielsen og Karita Bekkemellem, fra Fremskrittspartiet, Ursula Evje og Arne Sortevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lena Jensen og lederen Rolf Reikvam, fra Kristelig Folkeparti, Arne Lyngstad og Elsa Skarbøvik, fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, fra Venstre, Trine Skei Grande, og representanten Jan Simonsen, viser til at forslagene i proposisjonen er en oppfølging av tidligere vedtak i Stortinget og viser til at Stortinget 19. november 2002 ba regjeringen fremme forslag om arbeidsmiljøbestemmelser for elever i folkehøyskolen.

Komiteen mener det er viktig at bestemmelser om læringsmiljøet i folkehøyskoler lovfestes, både det fysiske og det psykososiale læringsmiljøet.

Komiteen er positiv til at departementets forslag til lovendring er tilnærmet lik læringsmiljøbestemmelsene i universitets- og høyskoleloven.

Komiteen er positiv til at departementet foreslår at Arbeidstilsynet gis tilsynsansvar med studentenes læringsmiljø. Komiteen mener det er naturlig og hensiktsmessig at Arbeidstilsynet utfører tilsynsansvaret med studentenes læringsmiljø. Arbeidstilsynet er et uavhengig organ som i dag har tilsyn med store deler av arealene ved folkehøyskolene og innehar både den kompetanse, erfaring og sanksjonsmyndighet som er nødvendig for å kunne ivare-

ta studenters rettigheter når det gjelder læringsmiljøet.

Komiteen mener det er viktig å arbeide systematisk for å tilrettelegge bedre for funksjonshemmede elever i skolene. Komiteen ber departementet ta initiativ til at folkehøyskolene innfører planer og systemer for et systematisk arbeid for å tilrettelegge for funksjonshemmede elever ved folkehøyskolene.

Komiteen viser til at den enkelte skolen har det overordnede ansvar for læringsmiljøet, og vil understreke at kontinuerlig og systematisk arbeid for å sikre et godt arbeidsmiljø er viktig. Komiteen vil understreke viktigheten av studenters medvirkning og innflytelse i dette arbeidet.

Komiteen viser til Innst. O. nr. 107 (2002-2003) der komiteen i forbindelse med læringsmiljøbestemmelse i universitets- og høyskoleloven, uttalte følgende:

"Komiteen viser til at Arbeidstilsynet i dag når ca. 8 pst. av virksomhetene gjennom tilsynsbesøk. Med en utvidelse av Arbeidstilsynets virkeområde vil det etter komiteens mening bety at en må ha en gjennomgang av Arbeidstilsynets ressurser. Komiteen ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en gjennomgang og vurdering av Arbeidstilsynet ressurssituasjon i forbindelse med statsbudsjettet 2004."

Komiteen vil påpeke at lovendringen medfører en ytterligere utvidelse av Arbeidstilsynets virkeområde. Komiteen ber Regjeringen sikre at Arbeidstilsynet kan ha den veilederrollen og gjennomføre et reelt tilsyn med den enkelte folkehøyskolen som er forventet ut fra nye pålagte oppgaver.

Komiteen viser i denne sammenheng til at Arbeidstilsynet også får utvidet tilsynsansvar i forhold til fagskolene (jf. Ot.prp. nr. 84 (2003-2004) og private høyskoler (jf. Ot.prp. nr. 79 (2003-2004)).

Komiteen viser for øvrig til at departementet i forbindelse med tilsynsansvaret drøfter begrepet velferd i proposisjonen, og slutter seg til at det ikke er

"... elevvelferd i seg selv som omfattes av tilsynet, men velferdsmessige forhold skal være et kriterium i vurderingen av det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet ved lærestedet. Arbeidstilsynets tilsyn vil ikke omfatte velferdsmessige forhold knyttet til elevenes fritidstilbud utenfor skolen."

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 6. desember 2002 nr. 72
om folkehøyskoler

I

I lov 6. desember 2002 nr. 72 om folkehøyskoler gjøres følgende endringer:

Ny § 5a skal lyde:

§ 5a. *Læringsmiljø*

Styret har det overordnede ansvar for elevenes læringsmiljø. Skolen skal, i samarbeid med elevrådet, legge forholdene til rette for et godt læringsmiljø og arbeide for å bedre velferden på lærestedet. Skolen skal, så langt det er mulig og rimelig, legge læringsmiljøet til rette for elever med særskilte behov.

Styret har ansvar for at læringsmiljøet på skolen, herunder det fysiske og psykiske arbeidsmiljø, er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av hensynet til elevenes helse, sikkerhet og velferd. I utformingen av det fysiske arbeidsmiljøet skal det, så langt det er mulig og rimelig, sørges for

- a. *at lokaler, adkomstveier, trapper mv. er dimensjonert og innredet for den virksomhet som drives;*
- b. *at lokalene har gode lys- og lydforhold og forsvarlig inn klima og luftkvalitet;*
- c. *at lokalene blir vedlikeholdt og er rene og ryddige;*
- d. *at lokalene er innredet slik at uheldige fysiske belastninger for elevene unngås;*
- e. *at virksomheten er planlagt slik at skader og ulykker forebygges;*
- f. *at tekniske innretninger og utstyr er forsynt med verneinnretninger og blir vedlikeholdt slik at elevene er vernet mot skader på liv og helse;*
- g. *at lokaler, adkomstveier, sanitæranlegg og tekniske innretninger er utformet på en slik måte at funksjonshemmede kan studere ved skolen;*
- h. *at læringsmiljøet er innrettet for elever av begge kjønn;*
- i. *at læringsmiljøet er utformet etter prinsippet om universell utforming.*

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at kravene i annet ledd overholdes. Arbeidsmiljøloven kapittel XIII om tilsyn og tvangsmidler mv. gjelder tilsvarende så langt det passer.

§ 6 skal lyde:

§ 6 Forskrifter

Departementet kan gi nærmere forskrifter om kursordning, internat, kvalifikasjonskrav for undervisningspersonalet, kontroll og *læringsmiljø*.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 13. oktober 2004

Rolf Reikvam

leder

Lena Jensen

ordfører